

ИЗДАНИЕ НА СЪЮЗА НА ИЗОБРЕТАТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ИНОВАТИВНО

В БРОЯ

Български научни открития

Актуално

Новини от света на бизнеса и интелектуалната собственост

Предстоящи събития

Стамен Григоров

Брой 5(35)/2025

ISSN: 2815-3502

Редакционна колегия

Проф. д.т.н. инж. Гаро Мардиросян – гл. редактор

Д-р инж. Марио Христов – зам. гл. редактор

Проф. д.с.н. Славка Лукипудис

Доц. д-р Роксандра Памукова - Майкълсън

Маг. Милен Марков

Използвани са и материали от Интернет, сайта на Патентно ведомство на Република България <https://www.bpo.bg/>, сайт <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/bg/sheet/36/>, сайт на ИКИТ-БАН www.space.bas.bg, сайт на Министерство на иновациите и растежа <https://www.mig.government.bg/>, сайт на Съюза на изобретателите в България <https://sibulgaria.org/>, архиви на СИБ, научно-технически и организационни дейности на СИБ, БТА и лични архиви.

Съдържание

Български научни открития	3
Д-р СТАМЕН ГРИГОРОВ	
Актуално.	12
ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ	
Новини от света на бизнеса и интелектуалната собственост . .	19
Предстоящи събития.	24

Български научни открития

Д-р Стамен Григоров

Откривателят на формулата на българското кисело мляко, прославило страната ни далече извън пределите ѝ. Киселото мляко е и едно от първите неща, с което чужденците асоциират името на България.

Стамен Гигов Григоров е роден в село Извор, Трънско през 1878 г. След завършване на гимназия в София, следва естествени науки в Монпелие, Франция. Прави докторантура по медицина в Женевския университет.

Централната сграда на Женевския университет

Дисертационният труд на Стамен Григоров на тема „Принос към патогенезиса на апендицита“ прави силно впечатление и е отличен със специална награда на университета. След защитата на дисертацията си д-р Григоров работи като асистент на френския инженер и бактериолог Леон Масол - професор по бактериология в Женевския университет. Професорът оценява качествата на младия българин и го насочва в научната му работа и му осигурява достъп до модерни лаборатории. В тях Стамен Григоров изследва киселото мляко, което му изпраща от България съпругата му Даринка. Той изследва микрофлората на българското кисело мляко и открива, че подквасването се дължи на една пръчковидна и една кълбовидна бактерия.

През 1905 г. д-р Стамен Григоров за пръв път описва млечнокиселия микроорганизъм, който предизвиква ферментацията, необходима за получаване на българско кисело мляко.

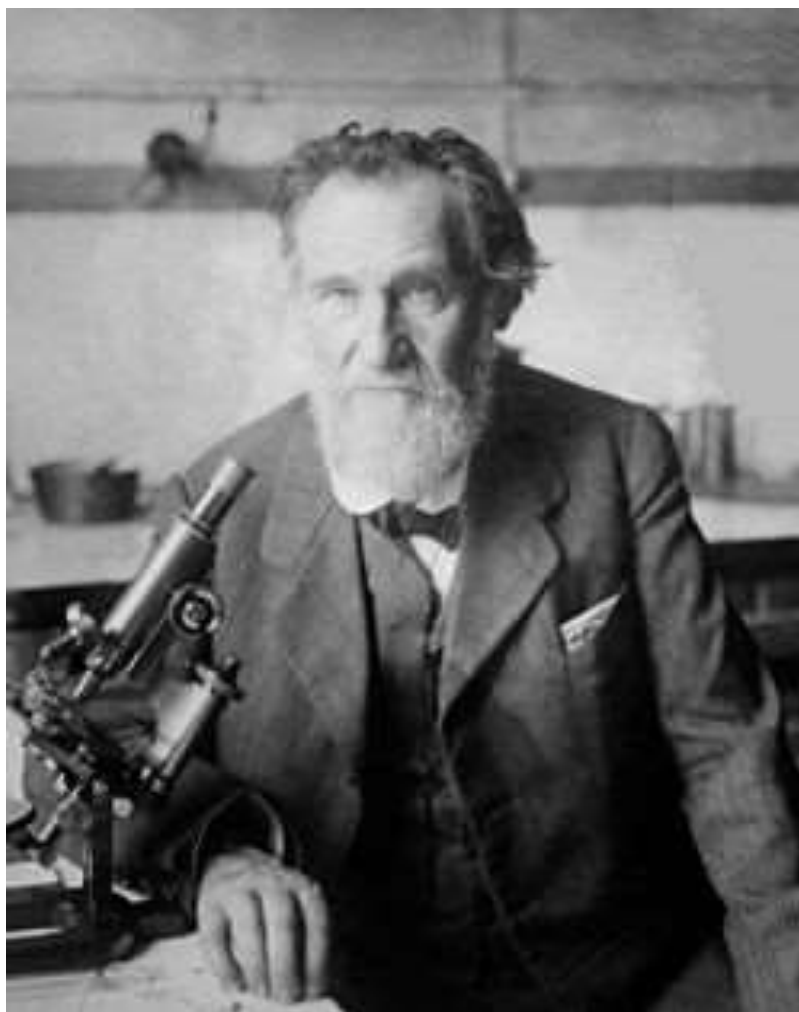
Първоначално д-р Григоров описва млечнокиселата пръчица като „Бацил А“. По-късно микроорганизмът е наречен „Лактобацилус булгарикус“ в чест на родината на неговия първооткривател. Днес официалното име на този микроорганизъм е *Lactobacillus delbureckii* subsp. *bulgaricus* (Grigoroff, 1905).

Откритието на д-р Григоров е публикувано в престижното швейцарско медицинско списание „Ревю Медикал дьо ла Сюис Романд“. Резултатите предизвикват огромен интерес в световния научен елит. Д-р Григоров получава покана да докладва своите резултати в Пастъровия институт по микробиология в Париж.

Институтът Луи Пастър в Париж

Ръководството на Института възлага на известния руския учен Иля Мечников – един от основателите на съвременната имунология, а по-късно лауреат на Нобелова награда за физиология и медицина, да провери и потвърди докладваните данни. Мечников потвърждава резултатите на д-р Григоров и на тяхна база изгражда своята теория за стареенето.

Иля Мечников

В своите класически трудове Иля Мечников свързва дълголетието на българския народ с консумацията на кисело мляко и набляга на факта, че *Lactobacillus bulgaricus* е единствената бактерия, която никога не е увреждала човешкия организъм по какъвто и да било начин. Мечников е първият учен създал лечебен препарат на базата на *Lactobacillus bulgaricus*, наречен „Lactobacillin“.

На д-р Стамен Григоров са предложени редица престижни постове – професор в Женевски университет, директор на Пастъоровия институт в Сао Паоло и други. Той отказва и в края на 1905 г. се завръща в България. Започва работа като околийски лекар и управител на болницата в Трън, която днес носи неговото име.

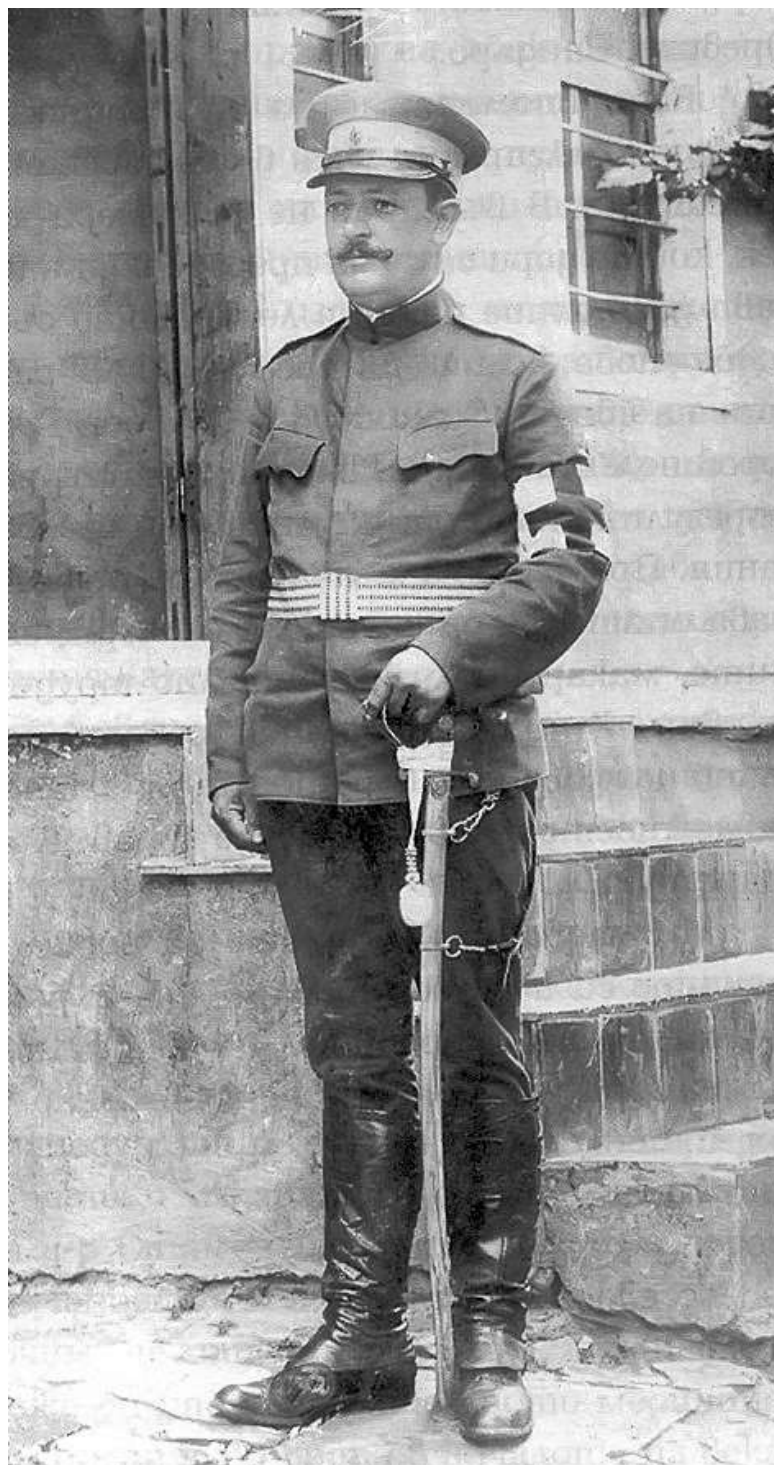
Общинска болница „Стамен Григоров“ в Трън

В България д-р Григоров започва изследвания за създаване на противотуберкуозна ваксина. Негова статия по тази тема излиза през месец декември 1906 г. в парижкото списание „Прес Медикал“

През 1912 г. след започването на Балканската война д-р Григоров заминава на фронта като военен лекар. В края на войната е демобилизиран и се завръща към предишната си работа в Трън. По време на Междусъюзническата война в битката на Калиманско поле през месец юли 1913 г. е ранен брат му Христо. Въпреки усилията на Стамен брат му почива от раните си на 32 годишна възраст.

През Първата световна война д-р Григоров отново е военен лекар на фронта. В Петричко се бори успешно с избухналата холерна епидемия. Награден е с орден „За храброст“ и златен медал „Червен кръст“.

В периода от 1922 до 1924 г. д-р Григоров изпробва противотуберкуозната си ваксина в клиниката на проф. Параскев Стоянов в София, по-късно известна като Александровска болница. След това работи като лекар в Търново, Горна Оряховица, Провадия и Варна.

Д-р Стамен Григоров като военен лекар

Проф. Параскев Стоянов

През 1935 г. д-р Григоров заминава за Италия, където продължава изследванията си върху туберкулозата. Завръща се в България през 1944 г. Работата му в Италия е продължена от сина му д-р Александър Григоров.

Д-р Григоров почива на 27 октомври 1945 г. в София.

Българско кисело мляко

Благодарение на Лактобацилус булгарикус киселото мляко е естествен пробиотик, който има голямо благотворно влияние върху човека. Проблемът с киселото мляко е, че съдържа голямо количество „баласт“, т.е. вещества, които са неутрални за човека, а полезната част е много малка. Именно на базата на Лактобацилус булгарикус през 80-те години на XX век в България от проф. Никола Александров е разработен един от първите пробиотици в света.. Той представлява свръхконцентрат на кисело мляко – изсушено кисело мляко, съдържащо само полезната част, без излишния „баласт“, както и разградени белтъци и всички аминокиселини в подходяща за усвояване форма.

Днес в центъра на с. Студен извор в реставрирана къща е създаден Музей на киселото мляко.

Музей на киселото мляко в село Студен извор

Родната къща на д-р Стамен Григоров се намира в началото на селото в близост до музея.

На негово име е наречена улица в квартал „Изток“ в София

*Пощенска марка издадена през 2005 г.
в чест на д-р Стамен Григоров*

През 1951 г. д-р Иван Богданов изолира от българското кисело мляко специален щам *Lactobacillus bulgaricus* – „I. Bogdanov patent strain tumoronecroticance B-51“ – ATCC 21815, накратко наричан „LB510“. Щамът „LB510“ е използван при разработването на технологии за производство на диетични и здравословни продукти като: напитки, сладоледи, соево кисело мляко и кисело мляко. Извлеченият през 1951 г. от киселото мляко щам „LB510“ е използван успешно от 1984 г. в Япония за производството на прочутото „Meiji Bulgaria Yoghurt LB510“

Актуално

Изкуственият интелект не мисли:
Как учи един ИИ и защо това е проблем?

Представете си, че се явявате на изпит по история, но вместо да прочетете учебника – просто сте прелистили няколко страници, хвърлили сте поглед на някои дати и се надявате на най-доброто.

Така че, когато на теста виждате „681 г.“, пишете основаване на Първата българска държава. Виждате „покръстване на българите“ и познавате „864 г.“.

Отгатвате въз основа на модели, които помните наполовина. Понякога сте прави. Друг път обаче напълно си измисляте.

По същество това е начинът, по който работят големите езикови модели (LLM) като ChatGPT. Те не мислят, не разсъждават и не разбират – те са модели, обучени върху океани от човешки текстове, които се опитват да предскажат следващата дума или идея въз основа на корелации, които са виждали преди.

Този факт е в основата както на тяхната сила, така и на техните ограничения. Така стигаме до големия въпрос: Ако моделите са толкова умни, защо все още допускат грешки, халюцинират факти или проявяват пристрастия?

За да разберем това, трябва да се запознаем с начина, по който те се учат.

Какво се случва, когато един изкуствен интелект се учи?

Големите езикови модели (LLM) не обработват информация като хората. При тях няма разсъждение, разбиране или осъзнаване. Те се обучават върху огромни масиви от данни – книги, уебсайтове, разговори – за да предскажат какво следва в поредица от думи.

Те разделят езика на малки единици, наречени токени, често части от думи, и се опитват да предскажат един токен след друг с най-голяма вероятност.

Ето как моделът на изкуствения интелект работи по разбирането и осмислянето на данните и информацията.

Токени: Езикът е разделен на малки единици като думи или срички. Моделите не се занимават с пълни идеи – само с вероятности за отделните токени.

Тежест: Това са милиарди регулируеми стойности в невронната мрежа. Мислете за тях като за циферблати, които показват на модела доколко един символ трябва да влияе на друг.

Функция на загубите: Това е начинът, по който моделът проверява доколко е сгрешил след дадено предположение. Той променя своите тегла, за да намали бъдещите грешки – в продължение на милиарди цикли на обучение.

Разпознаване на модели: В крайна сметка моделът става много добър в разпознаването на езикови модели. Но той все още не „познава“ фактите като човек, а само това, което обикновено звучи правилно.

Ако попитате коя е столицата на Франция, моделът не знае, че това е Париж. Той просто знае, че думата „Париж“ често следва този въпрос в данните от обучението му.

Разбирането на този основен механизъм е от решаващо значение, тъй като той поставя основите на това защо моделите все още могат да халюцинират, да проявяват пристрастия или да правят непредвидими грешки – дори след като са обучени на огромни, привидно богати набори от данни.

Същността на проблема

Тъй като тези модели само предполагат какво звучи правилно, те могат – и често го правят – да сбъркат много.

Един от най-видимите проблеми е халюцинацията. Това се случва, когато моделът уверено генерира невярна или измислена информация, като например измисляне на фалшива научна статия или цитиране на несъществуващи източници. Това не е лъжа. Той просто не знае каква е разликата между истинско и фалшиво; той просто гадае въз основа на модели.

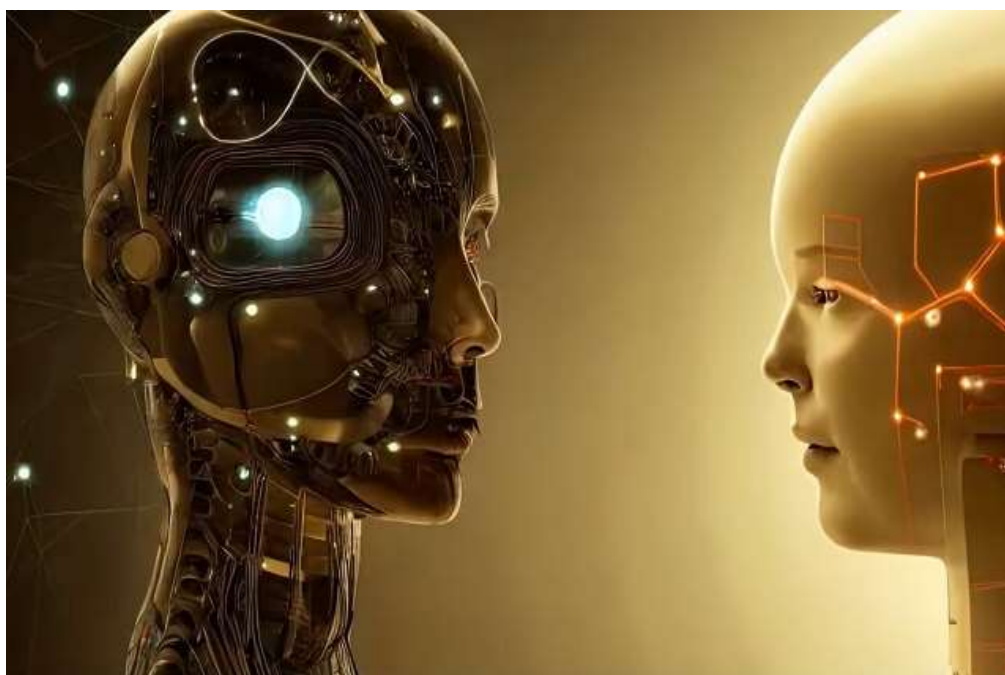
В реални приложения халюцинациите могат да създадат метеоритни последици. В правна, академична или медицинска среда ИИ може да изфабрикува закони и източници или да постави диагноза с пълна увереност, без да познава историята на здравето на пациента.

Това ясно показва защо хората трябва да преглеждат и проверяват всяко съдържание, генерирано от ИИ, особено в области, в които точността е от решаващо значение.

Пристрастността е друг сериозен недостатък. Моделите на LLM могат да бъдат накарани да дадат резултати, които предпочитат една идея пред друга. Тези модели се обучават върху огромни количества интернет данни, включително книги, уебсайтове и социални медии, за да усвоят пристрастията, които идват с тях. Независимо дали става въпрос за културни стереотипи, полови предположения или политически пристрастия, моделът не знае как да филтрира идеите. Той просто научава това, което му се подава. **Предразсъдъците не са умишлени, но зависят от подадените му данни за обучение.**

Освен това съществува и проблемът с дрейфа на модела, който се случва, когато реалният свят се движи по-бързо от последната актуализация на модела за обучение.

Представете си модел на изкуствен интелект, обучен през 2022 г. за прогнозиране на потребителските предпочитания. Ако през 2023 г. се появят значителни икономически промени, технологичен напредък или културни тенденции, прогнозите на модела ще стават все по-неточни и по-малко надеждни въз основа на данните, на които е бил обучен.

Това е така, защото знанията на модела са застинали във времето и не могат да отчетат новата динамика на настоящата среда. Освен ако моделът не премине през процес на преквалификация с по-нови данни, с което ефективно се актуализира разбирането му за света, ефективността му неизбежно ще се влоши.

Кое прави актуализацията толкова трудна?

LLM работят с милиарди параметри. Повторното им обучение от нулата е скъпо от гледна точка на пари и изчислителна мощ.

Разходи за повторно обучение: Ще трябва да изхарчите купища пари, за да актуализирате модела с нови данни. Обучението на модел като GPT-4 изисква огромна изчислителна мощност, специализирани хардуерни системи и много време – от седмици до месеци – за изпълнение на тази задача. Точно затова много модели се зарязват, след като покажат признаци на пристрастие и остарели знания.

Непрозрачност на черната кутия: Непрозрачността на черната кутия се отнася до прозрачността, при която не може да се проследи причината, поради която е постигнат даден резултат. Дори изследователите, които изграждат тези модели, нямат представа защо той дава определен отговор на заявка.

Решенията на модела се основават на милиарди взаимосвързани тегла, научени по време на обучението. Това прави невъзможно да се проследи произходът на конкретна халюцинация или пристрастен изход. Липсата на прозрачност прави подобряването на поведението на ИИ почти невъзможно за постигане.

За да смекчат тези проблеми, разработчиците се обръщат към **Reinforcement Learning from Human Feedback (RLHF)**, където човешките рецензенти оценяват изходите, за да научат модела кое е подходящо. Но RLHF е трудоемко, скъпо и ограничено от човешкия мащаб. Не можете да накарате човек да наблюдава всеки отговор, който моделът може да генерира – те просто са твърде много. В резултат на това RLHF може да помогне за насочване на поведението в общи линии, но трудно се справя с крайни случаи, културни нюанси или бързо променящи се теми.

Какво се прави?

Въпреки предизвикателствата, изследователите и компаниите работят активно, за да направят ИИ по-безопасен, по-надежден и съобразен с човешките ценности. Тези усилия обхващат всичко – от алгоритмични иновации до глобални политически дебати.

Най-голямото предизвикателство е да се направи ИИ по-безопасен и по-надежден, като се съобрази с човешките ценности. Това изисква мащабни усилия, включително напредък на алгоритмите и обсъждания на международното регулиране.

Например **OpenAI** стартира **Superalignment** – инициатива, която се фокусира върху съгласуването на усъвършенстваните системи за ИИ с човешките намерения. Екипът, който стои зад нея, работи по създаването на ИИ, който може да разсъждава за човешките ценности и безопасността, без да изисква постоянна човешка намеса и надзор.

Anthropic разработва техника, при която моделът на ИИ се обучава да се придържа към определен набор от ръководни принципи, вместо да разчита само на човешката обратна връзка. Тази техника, известна като **конституционен ИИ**, позволява на модела да подобрява мисловното си поведение, като с течение на времето става прозрачен и мащабируем.

В областта на нормативната уредба **Законът на ЕС за ИИ** е едно от най-влиятелните решения, което създава рамка за безопасност, прозрачност и отчетност на ИИ. Той подрежда системите за ИИ въз основа на нивото на риска и налага по-строги изисквания за високорисковите приложения.

Междувременно глобалните дискусии – обхващащи САЩ, Обединеното кралство, Китай и международни изследователски органи – набират скорост, за да се справят с прозрачността на моделите, управлението на данните и етичното внедряване.

В академичния свят лаборатории като Stanford CRFM, MIT CSAIL и Оксфордския институт „Бъдещето на човечеството“ проучват теми като интерпретируемост, намаляване на пристрастията и показатели за оценка на ИИ. Техните констатации често са в основата на политиката и оформят най-добрите практики в индустрията.

Въпреки че нито едно от тези решения не е сребърен куршум, те представляват очертаващ се консенсус: трябва да разглеждаме привеждането на ИИ в съответствие, като основна част от изграждането на мощни модели, а не като последваща мисъл. Целта е не просто по-добра работа, а безопасна работа, която отразява човешките ценности и обществените нужди.

Какво могат да направят потребителите?

В края на краищата LLM не знаят нищо. Те не разбират контекста, значението или последствията. Те са мощни инструменти, но все пак са инструменти, създадени да предвиждат, а не да мислят.

Ето защо човешкият надзор остава от съществено значение. Можете да използвате ИИ за обобщаване на документ или за генериране на код, но когато точността е от значение, човек трябва да провери работата. Защото ако ИИ сгреша, не моделът е отговорен, а вие.

Източник: InterestingEngineering - Мартина Караколева

Новини от света на бизнеса и интелектуалната собственост

България вече има национална карта на интелектуалната собственост

**Екипът на доц. д-р Николай Крушков е свършил
огромен обем от работа без никакво външно финансиране**

Университетът за национално и световно стопанство (УНСС) разбуди научните и обществените среди с изключително престижен форум на който презентира национална карта на интелектуалната собственост на Република България.

Това е повече от иновативен труд не само за България, но и първи по рода си в Европейския съюз (ЕС). Екипът на доц. д-р Николай Крушков, ръководител на катедра "Интелектуална собственост" на УНСС, представи интерактивна програма, която извежда индекс за културна и интелектуална собственост по 23 показателя в 265 общини в България.

Доц. д-р Николай Крушков

На първенците по точки бяха връчени престижни сертификати. На събитието присъстваха Президентът на Република България Румен Радев, посланикът на държавата Израел, посланикът на Р. Украйна, посланикът на Унгария, на Италия и представители на посолствата на САЩ и Турция, както и членове на дипломатическия корпус на редица други държави.

От наша страна присъстваха почти всички областни управители, председателя на Националния статистически институт (НСИ), председателката на Патентно ведомство на България, представител на Министерство на културата, председателя на Сдружението на председателите на общинските дружества в България, ректорът на УНСС, ректорите на редица други университети в страната, членове на академичната общност, представители на политически партии, гости и журналисти.

Източник: informiran.net

Министерство на иновациите и растежа отваря мерки за фирмите за 206 млн. лв.

Обществените обсъждания по двете изцяло нови мерки за дигитализация и енергийна ефективност на бизнеса по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ приключиха. До дни Министерството на иновациите и растежа ще обяви мерките за кандидатстване.

Процедурата „Дигитализация на предприятията“ има за цел да помогне фирмите да достигнат по-висока степен на дигитализация. Общият бюджет е **80 млн. лв.** По нея ще могат да

кандидатстват микро- и малки предприятия за въвеждане на ИКТ услуги и решения за дигитален маркетинг, системи за управление на ресурсите (ERP системи), организация на взаимоотношенията с клиенти (CRM системи) и други решения за оптимизиране на управленските, производствените и логистичните процеси. Допустимите дейности по мярката включват също ИКТ услуги и решения за подобряване на киберсигурността им.

Мярката „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията” е насочена към микро-, малки и средни предприятия. Те ще могат да кандидатстват за подобряване на енергийната си ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията. Общият бюджет е **126 млн. лв.** Допустимите дейности по мярката включват придобиване на енергийно-ефективно оборудване и съоръжения като термопомпи, системи за оползотворяване на отпадна топлина, енергийно-ефективни изолационни системи в сгради, фотоволтаични панели, локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) и др.

Допълнителна информация за двете мерки за бизнеса и документите за онлайн кандидатстване ще бъдат качени на сайта на МИП www.mig.government.bg

Източник: Министерство на иновациите и растежа

Предстоящи събития

СЪЮЗ НА ИЗОБРЕТАТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ОРГАНИЗИРА

КОНФЕРЕНЦИЯ

ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

3 юни 2025 г.

ЯМБОЛ

Дом на техниката, ул. "Джон Атанасов" № 8

Съорганизатори

Федерация на научно-техническите съюзи в България
Център за развитие на интелектуална собственост и технологичен трансфер
Селскостопанска академия
Институт за космически изследвания и технологии - БАН
Териториална организация на НТС – Ямбол
Дом на техниката - Ямбол
ПАМ МЕДИКА ЕООД

CYBER CONF 2025

Конференция за киберсигурност
11 юни 2025, София, Интер Експо Център

Основни теми и програма

- **Кибератаки с изкуствен интелект (AI).** Съвременни атаки и тенденции в киберсигурността.
- **Киберпрестъпленията към бизнеса в България** - истории от реалния свят и методи за защита.
- **Стратегическо управление на киберрискове** - перспективи за мениджмънта на организациите.
- **Предизвикателства при внедряването на AI технологии в сигурността** – организационни и технологични аспекти.
- **Етични и правни рамки за отговорно използване на AI в киберсигурността.**
- **Новият Закон за Киберсигурност** - Готови ли сте за МИС 2?
- **Проактивни мерки и дългосрочни стратегии за съответствие с директивата и закона.**
- **Превенция и защита от кибер заплахи** - изграждане на план за действия при инциденти.
- **Политика за управление на информационната сигурност** - добри практики за мениджмънт и служители.
- **Дискусионен панел** - задайте вашите въпроси към експерти по киберсигурност.

Местата са ограничени, направете регистрацията сега!

Лектори

Явор Колев
ЗК Лев Инс АД

Д-р Явор Тодоров
Експерт по киберсигурност към Министерство на отбраната

За кого е предназначена конференцията?

- **IT директори, мениджъри по информационна сигурност (CISO) и експерти**, които ръководят процесите по защита на дигиталната инфраструктура в компании и организации.
- **Собственици и управители на малки и средни предприятия (МСП)**
с фокус върху това как да предпазят бизнеса си от киберзаплахи и човешки грешки.
- **Експерти по информационна и мрежова сигурност**, ангажирани с техническата реализация на проекти по киберсигурност.
- **Юристи и консултанти, практикуващи в областта на киберсигурността и съответствието с Директива МИС 2**, новият Закон за киберсигурност и други регулаторни задължения ще бъдат важен акцент в конференцията.
- **Представители на държавната и общинска администрация** - заради ключовото значение на сигурността в публичния сектор и критичната инфраструктура.
- **Банки, застрахователни компании и финтех организации** - като силно засегнати сектори от дигитални атаки и нуждаещи се от високо ниво на защита.
- **Ръководители и специалисти по човешки ресурси и обучение** – с цел внедряване на политики за повишаване на осведомеността за киберрисковете сред служителите.

Защо да участвам?

CYBER CONF 2025 предлага ценни знания и възможности за професионалисти и организации, стремящи се да засилят своята киберсигурност.

Ето няколко основни причини за участие:

1. Ще получите ценна информация за **най-съвременните кибер атаки** - Фишинг (Phishing), зловреден софтуер (Malware), атаки с рансомуер (Ransomware), DDoS, SQL инжекции (SQL Injection), атаки чрез посредник (Man-in-the-Middle / MitM), Zero-day атаки, Brute-force атаки, Credential stuffing и др., **както и използването на AI свързано с тях.**
2. Конференцията ще предложи анализ на реални инциденти от България и Европа, допълнен с експертни съвети и **най-добри практики за защита и превенция**, които можете да приложите незабавно.
3. Ще бъдете запознати с изискванията на новия **Закон за киберсигурност и Директивата МИС 2**, което ще ви помогне в оценката на риска и разработването на ефективни процедури за съответствие.
4. Ще имате възможност **да изградите ценни професионални контакти**, да обсъдите **нови бизнес възможности** и да намерите **потенциални партньори** за бъдещи проекти.
5. **Ще имате възможност да участвате в дискуссионен панел**, където ще бъдат разгледани актуални въпроси и решения в сферата на киберсигурността, с възможност за директно задаване на вашите въпроси и казуси към експертите.

Знанията от днес = спестени загуби утре

Участието в CYBER CONF 2025 е инвестиция с висока възвръщаемост – стойността на билета струва по-малко от 1% от цената на една средностатистическа кибератака и е нищожна в сравнение със сумите, които се губят при щети или глоби за неспазване на новите изисквания на Директива МИС 2.

Киберзаплахите еволюират – еволюирайте и вие!

CYBER CONF 2025 ще ви даде знания, съвети и стратегии за по-добра дигитална сигурност.

**IFIA Main Event: INTARG® – 18TH INVENTION EXPO:
KATOWICE, POLAND 3 TO 5 JUNE 2025**

Dear IFIA Memembers, Inventors and colleagues,

We are honored to invite you to participate in the INTARG® – 18th Invention Expo:
Katowice, Poland 3 to 5 June 2025

International Inventions and Innovation Show INTARG® in Poland is supported by leading Polish and international organizations. The 18th INTARG® 2025 is under the patronage of the Polish Government, the City of Katowice, and the World Intellectual Property Organization (WIPO), International Federation of Inventors Associations (IFIA). This support testifies to the quality and importance of this international event.

INTARG® is an initiative for promotion of the innovative products, technologies, and services, as well as innovations that already entered the market and commercialization of which has already begun.

Mission

- * Professional Platform for direct contact and cooperation of science, industry and business representatives
- * Development of innovation ecosystems
- * Technology transfer into the world of industry and business
- * Promotion and commercialization of inventions and scientific research
- * Find the financial, industrials and commercials partners
- * Obtaining international references: Grand Prix, WIPO and IFIA awards, medals, and others numerous prestigious prizes

Program

- * INTARG® Invention Contest;
- * LEADER OF INNOVATION® Contest and Young Inventors Contest
- * INTARG®EKO International Fair for Ecology and Environment (green technologies in energy, industry, transport, and everyday life).
- * Conferences, discussion panels with representatives of science and business
- * INTARG® International B2B Meetings. (By Enterprise Europe Network with a business support network in 60 countries). Free for INTARG® participants!
- * Workshops and networking cocktail
- * Opening and Award Gala Ceremony with concerts and other attractions
- * Cultural tour to Cracow

Contact:

Tel: +48 602 738 130

GSM/WhatsApp: +48 690 096 224

E-mail: intarg@haller.pl

Набира се група за обучение по **базово ниво на дигитални компетентности**. Условието е курсистът да бъде на трудов договор. Всички лекции ще бъдат качени онлайн и ще могат да се проследят и по друго време - след живото излъчване.

Завършилите базовото ниво продължават на следващите нива от обучението. Всички тези нива са безплатни за участниците, заплащат се от Агенцията по заетостта.

Приложено изпращаме хартиено заявление, което при заинтересованост от Ваша страна, се попълва и ни се изпраща с обратен e-mail.

Заявление

за предоставяне на ваучер за обучение по дигитална компетентност
Доставчик на услугата: Агенция по заетостта , ЕИК/БУЛСТАТ 121604974
Доставчик на обучението: ЦПО към ФНТС

Автор на електронно заявление:

Собствено име..... Бащино име:.....

Фамилно име:..... ЕГН:.....

Електронен адрес:.....(На този адрес ще получите ваучера)

Данни за контакт със заявителя:

Област:.....Община:.....

Населено място:..... Пощенски код:.....

Адрес:.....

Тел. Номер: (Актуален номер за връзка с вас)

Данните от настоящото заявление ще бъдат попълнени в електронното заявление в сайта на Агенцията по заетостта. Предоставените от мен лични данни в настоящото Заявление ще бъдат обработвани за целите на отчитане изпълнението на П "Развитие на човешките ресурси" (2021–2027), Националния план за възстановяване и устойчивост и Фонда за справедлив преход; че обработването на данни произтича от законово задължение на управляващия орган (УО)/структурата за наблюдение и докладване (СНД) на основание Регламент (ЕС) № 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета, Регламент (ЕС, Евратом) № 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета, Регламент (ЕС) № 2021/1057 на Европейския парламент и на Съвета; Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета;

Администраторът на предоставените от мен лични данни е Агенция по заетостта, бенефициент по П "Развитие на човешките ресурси" и краен получател на средства от Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ): Адрес: 1000, София, бул."Княз Александър Дондуков" №3

Електронна поща: gdpr@az.government.bg Телефонен номер: +359 (0) 2 926 5397.

На официалната интернет-страница на Агенция по заетостта е публикувана "Политика за поверителност и защита на личните данни в Агенция по заетостта".

ЦПО към ФНТС

Подпис на заявителя:

BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

SPACE RESEARCH AND TECHNOLOGY
INSTITUTE

BULGARIAN ASTRONAUTICAL SOCIETY

TWENTY-FIRST INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**SPACE
ECOLOGY
SAFETY**

artist P. Stoyanov

21 – 25 October 2025
Sofia

Space Research and Technology Institute
Bulgaria, Sofia 1113, Acad. G. Bonchev St., bl. 1
(+359 2) 988 35 03, ses2025@space.bas.bg
www.space.bas.bg/SES

* * *

International Journal of Innovation and Technology Management

ИНСТИТУТ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ - КАРНОБАТ

8400 Карнобат, ул. "Индустириална" 1, тел.: 0559 22731

тел./факс: 0559 25847, e-mail: iz_karnobat@mail.bg

- Висококачествени, автентични семена
категории ПБ, Б и I-размножение от сортовете:
многореден ечемик – Веслец, Ахелой 2, ИЗ Бори, Божин
двуреден ечемик – Емон, Орфей, Лардея,
Кубер, Сайра, Одисей
пшеница – Миряна
и овес - Кехлибар

- Елитни животни (кочове, агнета, овце)

от породите:

Карнобатска местна
Карнобатска тънкорунна
Синтетична популация Българска млечна

Фондация ЕВРИКА подкрепя проекти на талантиливи български деца и младежи в областта на науката, техниката и предприемачеството, насърчава обучението и специализацията, стимулира разширяването на младежкото международно научно и техническо сътрудничество, подкрепя младите изобретатели, учени и предприемачи, участва в разпространяването на научни, технически и икономически знания.

София 1000, бул. "Патриарх Евтимий" №1
телефони: (3592) 981-51-81, 981-54-83, 981-37-99
факс: (3592) 981-54-83
e-mail: office@evrika.org

STARA PLANINA HOLD PLC

Единственото издание у нас, в което може да намерите
оригинални научни и приложни материали
в областта на

АВИАЦИОННАТА И КОСМИЧЕСКАТА НАУКА И ПРАКТИКА

е списание

издание на

ИНСТИТУТ ЗА КОСМИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ
при
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

e-mail: journal@space.bas.bg
<http://journal.space.bas.bg/>
Facebook: Aerospace research in Bulgaria

ИНСТИТУТ ЗА ИНОВАЦИИ

ИЗСЛЕДОВАТЕЛ

ISSN 1311-9443

Format A4

Списание “ИЗСЛЕДОВАТЕЛ” включва изследвания, модели, концепции, идеи и прогнози в областта на еволюцията, поведението, творческите процеси и структурата на системите, т.е. креативни аспекти на всяко знание.

Списание “ИЗСЛЕДОВАТЕЛ” се издава от 2001 г. То е издание на Българска Академия на Науките и Изкуствата. Включва статии и на автори извън Академията, които желаят да популяризират своите нетрадиционни концепции и иновации или да запазят авторските си права върху интелектуални продукти чрез представяне на тяхното описание в престижни световни библиотеки.

Желаещите да публикуват свои текстове или илюстрации в сборника е необходимо да ги изпратят на научния редактор акад. проф. д-р инж. Георги Ламбаджиев (georgilam@abv.bg).

Всеки автор, публикувал свои статии в списание “ИЗСЛЕДОВАТЕЛ” получава електронен екземпляр на съответния брой на списанието.

Съюзът на Изобретателите в България (СИБ) е сдружение с нестопанска цел в частна полза на изобретатели, патентни специалисти, селекционери и новатори от всички области на науката и техниката и функционира на принципите на доброволно членство, самоуправление и демократичност в съответствие със Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

СИБ е член на:

**Федерацията на научно-техническите съюзи
в България (ФНТС)**

**Международната федерация на асоциациите
на изобретателите (IFIA)**

ФЕДЕРАЦИЯТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ (ФНТС)

е творческо-професионално, научно-просветно, неправителствено, неполитическо сдружение с нестопанска цел на юридически лица – съсловни организации, регистрирани по ЗЮЛНЦ, в които членуват инженери, икономисти и други специалисти от областта на науката, техниката, икономиката и земеделието.

ФНТС е съучредител и член на Световната федерация на инженерните организации (WFEO).

ФНТС членува и в Европейската федерация на националните инженерни асоциации (FEANI).

ФНТС е член на Постоянната конференция на инженерните организации от Югоизточна Европа (CO.P.I.C.E.E.), Глобалният Договор на ООН, Европейски млади инженери (EYE).

ФНТС осъществява двустранно сътрудничество със сродни организации от редица страни.

- ☞ **ФНТС обединява 19 национални сдружения – научно-технически съюзи (НТС) и 34 териториални сдружения – ТС на НТС, в които членуват над 15 000 специалисти от цялата страна.**
- ☞ **ФНТС е собственик на еднолично дружество с ограничена отговорност "ИНОВАТИКС" ЕООД с предмет на работа инженерно-внедрителска дейност.**
- ☞ **Към ФНТС функционира Център за професионално обучение, лицензиран от НАПОО към Министерски съвет на Република България.**

Контакти с Център за професионално обучение:
+ 359 2 989 33 79; e-mail: kvvo@fnts.bg

Дом на науката и техниката – град София, предлага зали под наем на атрактивни цени, прекрасни условия за провеждане на научно-технически мероприятия, международни симпозиуми, конгреси, конференции, курсове, концерти, коктейли и др.

Предлагаме ви зали с площ от 39 м² до 200 м².

Контакти за зали и офиси под наем:

инж. Марин Антонов: + 359 2 987 72 30; + 359 878 703 669; e-mail: m.antonov@fnts.bg
инж. Валентин Ставрев: + 359 2 986 16 81; + 359 878 703 720; e-mail: vstavrev2@hotmail.com
инж. Невена Дончева: + 359 2 986 16 81; + 359 878 703 714; e-mail: n.doncheva@fnts.bg

ФНТС, София 1000, ул. "Г.С.Раковски" №108, <http://www.fnts.bg/>